

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

VII. An sit possibilis, saltem in alia rerum serie supernaturali facultas
aliqua, quæ sit vnus simplex habitus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

tum ei depereat speciei, ac pulchritudine, vtque sit.

Quid lib. 1.
Metam.

Rudis indigestaque moles

*Nec quicquam nisi pondus iners congestaque eodem
Non bene iunctarum discordia semina rerum.*

Nihil tamen est in hac obiectione momenti Quid exercitu per cuneos, phalangas, & agmina explicato pulchrius? at partes non vnitatas, sed dispositas habet. Quid mundo sublunari speciosius? at elementis, non continuis, sed contiguis coalescit. Quid mundo caelesti admirabilius? at solutis orbibus, & in diuersa raptatis continuò circumuoluitur. Maneat ergo, Dialecticæ habituali nihil decoris, nihil speciei detrahi, etiamsi nullo physico ligamine cohaerescat, & haud metum esse, ne, quibus constat habitus, si non vniantur proprie, & strictè, eo ipso confusum, & inordinatum chaos efficiant.

75

Obiicies quartò, si, quin vniantur inuicem plures habitus, vnam tamen scientiam constituunt, certe omnes scientiæ, etiam totales, vt Metaphysica, Physica, Logica, Mathematica, &c. quamuis non sint physice vnitæ, vnam tamen scientiam efficiunt. Consequens autem est absurdum: ergo & illud, vnde sequitur. Respondeo in primis, argumentum ad rem, qua de agitur, esse inutile: eandem enim habet vim suæ habitus vniuersæ scientiæ v. g. Dialecticæ vniantur inuicem, siue secus. Fac enim eos vniri physice. Cur obsecro omnes scientiæ totales similem non fortiantur vnionem; Cur v. g. Dialectica non copuletur Physicæ, hæc si post illam primo acquiratur, & Physica Metaphysicæ, & hæc Mathematicæ, &c.

76

Deinde respondeo; si sermo sit de vnitare cuiusdam connexionis, ex omnibus scientiis vnam conflare: omnes enim connectuntur inter se, ac mutuò conferunt haud parum: idemque dicendum esse, si sermo sit de vnitare abstractionis intellectualis: ex omnibus enim abstrahi potest vna ratio generica scientiæ: quo luculenter respexit Plato in Ciuili hisce verbis: *ita cunctas scientias diuide: agentem vnam, alteram cognoscentem solummodo nomina: sint ergo scientia species dua, cum vna sit scientia tota.* Atque priori, vel certe posteriori modo horum duorum omnes virtutes sunt vna virtus, iuxta illud vulgare dictum: iustitia in semet virtutes continet omnes: & cum sint tot prudentiæ, quot virtutes voluntatis, quas recta ratio regit, quibusque veluti faciem præfert, omnes tamen dici solent vna prudentia. Quod, si loquamur de vnitare arbitraria, ea nimirum, quam habet scientia totalis ex eo, quod primi Sapientes voluerint, vt in ordine ad tale obiectum attributionis de his, & non aliis agatur attributis, vtque hi habitus, & non plures censeantur vna facultas, ita quidem haud est vna scientia ex omnibus constata: haud enim placitum fuit antiquis inuentoribus, vt esset vna tantum scientia, sed potius multiplex, videlicet Logica, Philosophia, Metaphysica, Geometria, Medicina, &c. Et quidem iure merito: ita namque distingui scientias multum iuuat, vt non confuse, sed ordinatim, ac dilucide addiscantur, earumque Encyclopædia breuius, ac facilius possit absolui.

77

Non me latet, Alexandrum, Ægidium Iulium Sirenium, Bernardinum Mirandulanum, Sebastianum Foxium, apud Auerfam q. 1. Philosph. sect. 6. & Amicum vbi supra art. 1. absolute asserere, omnes scientias esse vnam scientiam: contra vero Arriagam disp. 1. log. Hurtadum, & alios communi-

ter præcise id negare. Caterum controuersia est de solo nomine: atque adhibita distinctione à nobis tradita facile, si velint, conciliari possunt inuicem vtique authores.

CAPVT VII.

*An sit possibilis, saltem in alia rerum serie
supernaturali, facultas aliqua qua sit
vnus simplex habitus.*

Respondeo possibilem esse id genus facultatem, siue scientiam totalem, Nam in primis, quæ est in illa implicatio, aut contradictio terminorum? Rursus secundo: Deus optimus maximus est summe facilis ad operandum per intellectum, & voluntatem: at in eo non est diuersa facilitas ad diuersa obiecta formalia, sed eadem, & indiuisibilis ob summam eius simplicitatem: facilitas ergo habitualis creata, sin minus naturaliter, ac certe in alio rerum ordine supernaturali eadem, & indiuisibilis esse poterit comparatione plurium obiectorum formalium, atque adeo omnia Dialecticæ v. g. aut alterius cuiusvis facultatis simul complecti. Maior est per spicua: tum quia facilitas in operando est perfectio sine imperfectione: Deo igitur est assignanda: tum etiam, quia id scripturæ sacræ passim affirmant: namque Ecclesiastici cap. 12. habetur: *facile est enim in oculis Dei subito honestare pauperem: & paulo inferius; quoniam facile est coram Deo in die obitus retribuere unicuique secundum vias suas: & Genes. cap. 18. numquid Deo quidquam est difficile? & 1. Reg. cap. 14. quia non est domino difficile saluare, vel in multis, vel in paucis: & Hierem. cap. 32. non erit tibi difficile omne verbum.* Quæ idcirco congeffi, quia forte non deerit (quæ sunt hominum ingenia) qui Deo facilitatem propriè sumptam deneget, sicut ei notitiam practicam propriè sumptam quidam ausi sunt inficari.

78

Confirmatur: sicut eadem indiuisibilis omnipotentia Dei ad omnes effectus posibles, quantumcunque specie diuersos, se porrigit, ita potentia creata etiam de facto, vt aiunt, existens ad plures effectus specie differentes se se extendit, esto non ad omnes, eo, quod inter illam, & omnipotentiam infinita sit distantia: quemadmodum ergo eadem indiuisibilis facultas increata ad omnia obiecta formalia se extendit, ita eadem indiuisibilis facultas habitualis creata, & finita, sin minus in præsentia; at certe in alio rerum ordine supernaturali ad plura obiecta formalia specie diuersa poterit extendi, licet non ad omnia, eo, quod illa, & facultas increata infinito quodam interuallo diffideant. Confirmatur secundo: Vti in Deo est eadem facilitas ad actus etiam oppositos, ita etiam alia rerum possibilis est facultas aliqua creata quæ eadem existens, nihilominus inclinaret ad actus oppositos, videlicet virtutis, ac vitij, veros, ac falsos, & vtrorumque sit ex æquo illecebra, vt supra ostensum est capite primo huius tractatus: similiter ergo; quemadmodum in Deo est facultas vna, & indiuisibilis ad obiecta formalia specie diuersa, & compossibilia inuicem, ita in rebus creatis saltem supernaturaliter erit possibilis eiusmodi facultas.

79

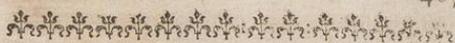
Obiicies

80 Obiicies tamen primo. Nulla facilitas in Deo est habitualis: quamvis enim Herrera 1. part. art. 37. quæstione prima habitum Deo tribuat, ac contrarium est omnium philosophorum, & Theologorum: quamvis ergo facilitas, quæ est in Deo plura complectatur obiecta formalia, inde tamen quod argumentum desumi potest ad facilitatem creatam alterius ordinis, quæ quidem vere, & proprie est habitus. Respondeo, non esse cur, quoad extensionem illam, habitus aliquis alterius ordinis imitari quodammodo nequeat facilitatem Dei propriam, quantumvis non habitualement: licet enim non conveniant in ratione habitus, cæterum convenientiam habent, ac similitudinem in ratione facilitatis: aliunde vero in ea imitatione nulla videtur esse repugnantia terminorum.

81 Obiicies secundo: facilitas diuina est generationis, & corruptionis, intensiois, & remissionis per actus similes incapax: & tamen facilitas omnis creata acquisita, de qua sola est in præsentia sermo, siue sit huius, siue alterius ordinis generari potest, & corrumpi, intendi, ac remitti: quamvis ergo facilitas Dei propria sit indiuisibiliter extensa ad plura obiecta formalia, contrarium tamen dici poterit de quouis habitu acquisito, siue naturali, siue supernaturali.

82 Respondeo, non id nos tueri, omnem perfectionem facilitati diuinæ convenientem, illico transferri posse, ac debere ad facilitatem aliquam creatam, saltem alterius ordinis: Tantum ergo existimamus, facilitatis in Deo repetæ imitationem quandam inueniri posse in creatis, si id non repugnet ex parte creatæ facilitatis, vel, quia creata est, vel quia talis creatura est: At, nec generari, nec corrumpi posse, siue non posse incipere, & desinere repugnat omni habitui acquisito, etiam alterius ordinis, quia est qualitas creata: esse item intensiois, ac remissionis nesciam ei repugnat, quia supponitur peculiarem eius naturam, & conditionem esse, vt vtramque postulet: alioqui enim, vt multæ aliæ res create possunt intendi, ac remitti, idem in habitum aliquem poterit conuenire; ac non in eum, quo de agimus. Cæterum neutro ex capite repugnat habitum alterius ordinis, de quo disputatio extendit indiuisibiliter ad plura obiecta formalia: quidni ergo quoad eiusmodi extensionem imitari queat diuinam facultatem in operando.

83 Quamobrem nullam in eo repugnantiam comperio, quod sit possibilis in alia rerum serie scientia totalis, quæ ad plura obiecta formalia, imo ad omnia partialium scientiarum se se porrigat, quin pro eorum multiplicitate sit multiplex habitus, sed potius vnus, & simplex. Quin etiam est probabile eius genij scientias esse infusas Christo Domino, ac Deiparæ, quarum scilicet quæuis in suo genere, & in ordine ad vnum obiectum attributionis vt realiter vna, ac simplex qualitas, vel etiam quæ omnes collectim sumptæ eam
fortiantur vnitatem, &
simplicitatem.

TRACTATUS IV.

De subalternatione habituum intellectuum, siue scientiarum Habituum.

CAPVT I.

Qua, & quotuplex sit subalternatio.

M I S S I S autem aliorum opinionibus, quæ in quibus peccent capite sequenti breuiter perstringam veram subalternationem in communi sumptam arbitror, eam esse merito cuius principia vnus facultatis deriuantur à principijs alterius, & per ea possunt velut conclusiones à priori probari ita. Arist. 1. Post. capite septimo & octauo & capite 13. atque eisdem locis veteres eius interpretes: id etiam indigitari ipsum vocis etymon: siquidem vnã facultatem subalternare aliam est, eam sub se habere; subalternari contra hanc illi est subiici, & ab illa dependere: huiusmodi autem dependentia vnus scientiæ, artifice ab alia tunc vsuuenit, quando altera per coniunctionem cum altera redditur evidens à priori, siue quod iuxta est, quando vna accipit ab alia causam, cur ita sit id quod velut principium assumit: optimo ergo iure hoc pacto rationem communem subalternationis explicuimus. Hoc etiam modo recte intelligitur quod ex Arist. & eius interpretum sententia ait Scotus in prologo sub quæstio. 3. in 5. quæstione laterali: *subalternata incipit, vbi desunt subalternans.* Namque facultas subalternans desinit in suis Conclusionibus subalternata vero incipit à suis præmissis: vbi ergo illius conclusiones sint huius præmissæ, fiet optime vt altera incipiat, vbi desinit altera. Denique hac ratione bene est quod dixit Arist. facultatem subalternatam scire quod res sit, siue quia sit, subalternantem vero propter quid sit: hæc enim, vt diximus, reddit causam ob quam ita sit, quod assumitur velut principium: ab illa: illa vero talem causam per se non assequitur, sed dumtaxat eius effectum cognoscit euidenter, siue immediate siue media aliqua inductione, aliove motiuo, quod non sit à priori.

Porro autem quemadmodum facultas alia est practica, alia est speculatiua, ita subalternatio nuper explicata bifariam cõtingit, ac duplex est: vna quidem, eaque prior solas facultates, practicas necit inuicem, & accidit ratione finis vtique ex æquibilibus, quod nimirum finis, quem exequitur vna facultas, destinatur ad proximum finem alterius, siue, quod instar est, quado vna suppeditat alteri instrumenta, quibus sic operatura quo pacto frænofactoria equestris, hæc militari, & militaris politicæ subalternantur; contra vero politica militarem, & hæc equestrem, atque equestris frænofactoriam ordine retroacto subalternant, sibi que subiiciunt. Idcirco autem has facultates practicas & alias similes proprie subalternantes & subalternatas statuimus, quoniam eis nuper tradita subalternationis finitio conuenit. Etenim ars frænofactoria, verbi gratia, solum cognoscit, quia frænum est ita cõficiendum, & quod